

OBWIESZCZENIE

o utrzymaniu porządku i czystości w miastach i osadach Województwa Lubelskiego.

Stwierdziłem, że stan sanitarny miast i osad Województwa Lubelskiego nie odpowiada wymaganiom, nakazanym przez przepisy prawa a ustanowionym w interesie ochrony zdrowia publicznego. Zagroza to w wysokim stopniu zdrowotności publicznej i sprzyja szerzeniu się chorób zakaźnych, wobec czego staje się koniecznym doprowadzenie tych osiedli do należytego stanu, zgodnego z wymaganiami higieny i obowiązujących przepisów.

Jednak by akcja ta dała pożądane wyniki trzeba, żeby ludność sama rozumiała potrzebę zachowywania zasad czystości i porządku, zawartych w tych przepisach, i współdziałała z organami władz państwowych i samorządowych w ścisłym przestrzeganiu tych zasad. Dla ułatwienia współpracy przypominam obowiązujące w tej dziedzinie przepisy, zawarte w rozporządzeniu Naczelnego Nadzwyczajnego Komisarza do Spraw Walki z epidemiami z dnia 10 czerwca 1921 r. (Dz. U. № 55 poz. 346), rozporządzeniu Naczelnego Nadzwyczajnego Komisarza z dnia 19 lipca 1924 r. (Dz. U. № 70 poz. 679), rozporządzeniu NNK z dnia 25 października 1920 r. (Dz. U. № 102 poz. 677), rozporządzeniu NNK z dnia 1 stycznia 1922 r. (Dz. U. № 9 poz. 63) i rozporządzeniu NNK z dnia 21 czerwca 1922 roku (Dz. U. № 56 poz. 517).

I. Niezbędne urządzenia sanitarne.

Właściciele względnie osoby, którym zarząd powierzono obowiązani są przestrzegać, aby w każdym domu znajdowały się:

- 1) Szczelny ŚMIETNIK, zaopatrzony w ruchomą, łatwo odmykalną jednakże szczelnie przylegającą pokrywę. Do śmietników wrzucane być mogą tylko śmiecie i odpadki w stanie stałym.
- 2) ZLEW, odprowadzający nieczystości płynne i pomyje do kanału lub dołu kloacznego, kanałem krytym, zbudowanym z materiału nieprzepuszczalnego i nieulegającego zepsuciu pod wpływem wilgoci, mającym odpowiedni spad, umożliwiający odpływ i przepływanie.
- 3) MIEJSCA USTĘPOWE w odpowiedniej ilości, zawsze zdadne do użytku, łatwo dostępne, zaopatrzone w nieruchomościach nieskanalizowanych w doły kloaczne, w nieruchomościach skanalizowanych—połączone szczelną rurą odpływową z kanałem. Doły kloaczne powinny być szczelnie zamknięte, tak aby ani zawartość, ani wyziewy nie mogły przedostawać się nazewnątrz. Ustęp na dziedzińcu powinien być dostępny dla wszystkich. O ile jest zamykany, to klucz powinien być przez dozorcę wydawany na każde żądanie bez wynagrodzenia.
- 4) SPLUWACZKI z wodą w kłatkach schodowych w kamienicach i budynkach wyższych niż jednopiętrowe.
- 5) URZĄDZENIA w podwórzu DO TRZEPANIA i wietrzenia ubrań, pościeli, dywanów i t. p.
- 6) W nieruchomościach, w których nie jest zakazane przez Starostów utrzymywanie koni, bydła lub nierogacizny mają być specjalnie na ten cel przystosowane STAJNIE i CHLEWY. GNOJOWISKA powinny mieścić się w szczelnych i nieprzepuszczalnych dołach, zaopatrzonych w łatwo odmykalną lecz szczelną pokrywę.
- 7) Ponadto właściciele nieruchomości powinni posiadać NIEZBĘDNE NARZĘDZIA DO UTRZYMYWANIA CZYSTOŚCI w nieruchomościach, jako to: miotły, łopaty, taczki i t. p.
- 8) NA PLACACH oraz w OGRODACH PUBLICZNYCH powinny być urządzone śmietniki oraz ustępy publiczne.
- 9) O ile w nieruchomości znajduje się STUDNIA, powinna ona odpowiadać następującym wymaganiom.

- a) odległość studni od miejsc stale zanieczyszczonych powinna wynosić conajmniej 20 metrów,
- b) ściany studzienne powinny być ujęte w szczelną cembrowinę betonową. Używanie cembrowiny drewnianej jest narazie dopuszczalne aż do odwołania,
- c) cembrowina powinna się wznosić ponad powierzchnię gruntu conajmniej na pół metra,
- d) otwór studni powinien być przykryty stale szczelnym ruchomym wiekiem,
- e) dla czerpania wody należy studnię zaopatrzyć w wiadro umocowane stale na łańcuchu lub przy żorawiu. Wiadra przy studniach, umieszczonych przy placach publicznych i targowiskach, na których odbywa się spęd bydła i postój wozów powinny być zaopatrzone z wierzchu w kratę.

Wymagania powyższe z wyjątkiem a) nie tyczą studzien wierconych.

II. Utrzymywanie czystości w domach i na podwórzach.

- 1) BRAMY, SIENIE, KLATKI SCHODOWE jakoteż zejścia do suteryn i piwnic oraz miejsca przeznaczone na składanie śmieci i odpadków we wszystkich budynkach powinny być codziennie starannie oczyszczane, a klatki schodowe i sienie raz na tydzień myte. MIEJSCA USTĘPOWE, przeznaczone do ogólnego użytku należy dokładnie oczyszczać i conajmniej raz dziennie zmywać wodą. Miejsca te powinny być od zmierzchu do chwili zamknięcia bram względnie do godz. 10 wiecz. oświetlone.
- 2) PODWÓRZA i RYNSZTOKI powinny być codziennie starannie oczyszczane w godzinach określonych przez regulaminy sanitarno - porządkowe. Przestrzeganie powyższych przepisów należy w pierwszym rzędzie do obowiązków dozorców domów, a gdzie ich niema, do właścicieli lub administratorów posesyj.
3. W SZYBKIM MIESZKANCIOM ZABRANIA SIĘ: a) wystawiać w kłatkach schodowych i sieniach kubły i naczynia ze śmieciami, zlewkami i t. p., b) zanieczyszczać klatki schodowe i sienie odpadkami domowymi, płwocinami i wydzielinami, c) wyrzucać śmiecie, wylewać pomyje przez okna, drzwi i balkony na dziedzińce, ogrody i ulice, d) zmiatać śmiecie z parapetów i balkonów na ulice, e) trzepać garderobę, meble, dywany i t. p. w oknach i na balkonach zewnętrznych.
4. Właściciele względnie administratorowie nieruchomości obowiązani są przestrzegać, aby znajdujące się w podwórzu zbiorniki jako to ŚMIETNIKI i DOŁY KLOACZNE NIE BYŁY WYPEŁNIANE PONAD TRZY CZWARTE SWEJ POJEMNOŚCI. Zawartość dołów kloacznych powinna być wywożona tylko nocą, nie później jednak jak przed godz. 6 rano. Do wywozu używane być mają wozy względnie beczki szczelnie zamknięte. Składanie wywożonych nieczystości w pobliżu domów mieszkalnych lub miejscach uczęszczanych przez publiczność jest bezwarunkowo niedopuszczalne.
- 5) POSIADACZE ZWIERZĄT DOMOWYCH powinni dbać o to, aby ZAWARTOŚĆ GNOJOWISK była przed wypełnieniem dołów usunięta w sposób, nie zatruwający powietrza.
- 6) Magistraty miast i urzędy gminne osad powinny w regulaminach sanitarno-porządkowych określić w jaki sposób, przez kogo i gdzie ma być wywożona zawartość powyższych zbiorników.

III. Utrzymywanie czystości ulic, placów i rynsztoków.

- 1) Wszystkie ULICE, GOŚCINCE, DROGI i PLACE, znajdujące się na terytorjum miast i osad i to tak jezdnie jak i chodniki, ścieki, rynsztoki i rowy przydrożne należy utrzymywać w porządku i czystości. Staranne zmiatanie ich powinno odbywać się przynajmniej raz dziennie, w porze rannej, po uprzednim dostatecznym zroszeniu ich wodą. Ponadto powinny być także w ciągu dnia usuwane z tych miejsc wszelkie gromadzące się śmiecie, odpadki i nieczystości.
- 2) MIEJSCA STAŁEGO POSTOJU DOROŻEK KONNYCH, PLATFORM, FURMANEK i t. p. powinny być stale utrzymywane w czystości i codziennie zmywane wodą.
- 3) ZABRANIA SIĘ ZANIECZYSZCZANIA WYDALINAMI LUB WYDZIELINAMI ulic, placów i ogrodów publicznych, dziedzińców, sieni, parkanów, węglów domowych tudzież wszystkich tych miejsc, dla których zarządy gmin miejskich i osad podobny zakaz za potrzebny uznają.
- 4) Wszelka PADLIŃA w obrębie miasta lub osady powinna być bezzwłocznie usunięta do miejsc, na ten cel przeznaczonych.

IV. Korzystanie z urządzeń wodociagowych i kanalizacyjnych.

1. Wszystkie URZĄDZENIA WODOCIAGOWE i KANALIZACYJNE powinny być utrzymywane w stanie zdadnym do użytku i dostępne osobom, dla których są przeznaczone.
2. WŁAŚCICIELOM i ADMINISTRATOROM NIERUCHOMOŚCI, DOZORCOM, JAK RÓWNIEŻ i LOKATOROM ZABRANIA SIĘ:
  - a) wylączania urządzeń, doprowadzających wodę do mieszkań,
  - b) zamykania dostępu wody do mieszkań,
  - c) zdejmowania i usuwania w całości lub części urządzeń wodociagowych, kanalizacyjnych i ustępowych oraz doprowadzania ich do stanu nieużywalności,
  - d) utrudniania w jakiegokolwiek innej formie korzystania z wyżej wymienionych urządzeń.
- 3) ZABRANIA SIĘ aż do odwołania ZARZĄDOM WODOCIAGÓW i KANALIZACJI wylączania z ogólnej sieci wodociagowej i kanalizacyjnej połączeń z poszczególnymi nieruchomościami poza wypadkami konieczności czasowego zamknięcia w razie chwilowego braku wody i w razie niezbędnego przeprowadzenia naprawy.

V. Przepisy ogólne.

Poza wymienionymi wyżej przepisami magistraty miast i urzędy gminne osad w drodze regulaminów sanitarno-porządkowych mogą nałożyć na mieszkańców i inne obowiązki, wynikające z wyżej powołanych przepisów prawa. Każdy uchybiający powyższym przepisom tudzież wydanym przez magistraty i urzędy gminne regulaminom ulegnie w drodze administracyjnej karze grzywny do 100 zł. lub aresztowi do 3-ch miesięcy, względnie obu tym karom łącznie.

Wojewoda Lubelski

(—) A. REMISZEWSKI.